

Тренінг-практикум ГІБРИДНА ЗАГРОЗА у дії

Автори:

Валерій Кравченко, директор ДМГО «Центр міжнародної безпеки»

Микола Замікула, заступник директора ДМГО «Центр міжнародної безпеки»

Гра розроблялась влітку 2019 р.

Проведена в рамках Осінньої Академії НАТО «НАТО 70: Колективна оборона в гібридному середовищі безпеки» (м. Запоріжжя, 2019 р.); серії тренінгів «Гібридна агресія: розпізнати та попередити» (м. Одеса, м. Чернігів, м. Краматорськ, м. Харків, 2019 р.).

МЕТОДОЛОГІЯ ГРИ

Учасники діляться на команди (5-7 осіб). В рамках заходу вони виконують роль політичного керівництва держави, відповідального за безпековий сектор (аналог – РНБО). Отримуючи інформацію про певні події (згідно сценарію – згруповані в кілька етапів ескалації) вони мають визначитися з реакцією на них, оцінюючи, наскільки вони є загрозливими та яким чином на них варто реагувати.

Робота здійснюється на основі командного обговорення після презентації подій певного етапу (етап складається з 3 подій). За результатами обговорення кожна подія оцінюється командою за 5-бальною шкалою. Після оприлюднення оцінок команди мають можливість висловити свої думки та обґрунтувати власну позицію. Також можлива дискусія між командами, що поставили діаметрально протилежні бали конкретним подіям.

По завершенні гри модератор разом з учасниками здійснює аналіз прийнятих рішень. За допомогою підрахунку суми балів, виставлених командами протягом всієї гри, визначається, до чого в перспективі могли б призвести дії кожної з них.

ОЦІНЮВАННЯ ЗАГРОЗ

1 – ЗАГРОЗА ВІДСУТНЯ, ВТРУЧАННЯ НЕ ПОТРІБНЕ

2 – ЗАГРОЗА НИЗЬКОГО РІВНЯ, ПОТРЕБУЄ УВАГИ НА ЕКСПЕРТНО-АНАЛІТИЧНОМУ РІВНІ

3 – ЗАГРОЗА СЕРЕДЬОГО РІВНЯ, ПОТРЕБУЄ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ З БОКУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВЛАДИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

4 – ЗАГРОЗА ВИСОКОГО РІВНЯ, ПОТРЕБУЄ СКЛИКАННЯ КООРДИНАЦІЙНОГО ОРГАНУ БЕЗПЕКОВОГО СЕКТОРУ (РНБО) ТА ЙОГО ПОЛІТИЧНОЇ РЕАКЦІЇ

5 – ЗАГРОЗА НАЙВИЩОГО РІВНЯ, ПОТРЕБУЄ НЕГАЙНОГО ВТРУЧАННЯ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СИЛОВОГО БЛОКУ

СЦЕНАРІЙ ГРИ

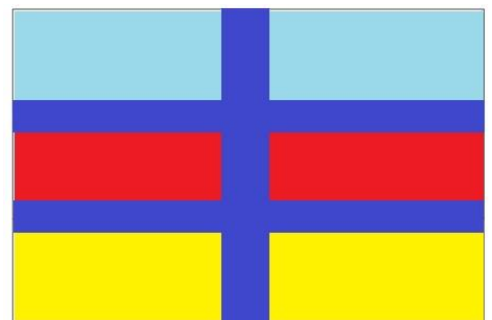

Країна **Сітарія** – молода демократична держава, що розвивається. Відзначається унітарним устроєм та єдиною державною мовою (без особливого статусу для інших мов або окремих регіонів).

Країна **Бізонія** – сусід Сітарії, що має значний вплив в регіоні, великі амбіції на міжнародній арені, високий військовий потенціал. Також вона має потужні культурні та історичні зв'язки з Сітарією.

Між країнами також існують стійкі економічні зв'язки. Особливо вони важливі для конкретного прикордонного регіону Сітарії - **Прату**. В Праті сформована власна еліта, яка має великі амбіції, та контролює основні сфери його життя. Регіон підтримує побратимські відносини з сусідніми областями Бізонії. На його території на побутовому рівні розповсюджене вживання мови Бізонії; впливовою силою є бізонська релігія. Населення регіону відзначається патерналізмом та пасивністю, схильністю до колективного мислення.

ПЕРШИЙ ЕТАП

1-1

Під час публічних заходів та в рамках проведення офіційних засідань місцева влада Прату, нехтуючи національним законодавством Сітарії (в якому прописана обов'язковість діловодства державною мовою) масово використовує мову Бізонії, яка розповсюджена в регіоні.

1-2

В рамках святкування ювілею встановлення побратимських відносин між Пратом та сусіднім бізонським регіоном чиновники та представники місцевої влади з Бізонії відвідують столицю Прату. Відбуваються урочисті заходи, під час яких гості презентують культурні цінності Бізонії та передають в якості подарунків символіку власної країни

1-3

В Бізонії створено спеціальний канал мовлення (ТВ, радіо), цільовою аудиторією якого виступає населення Сітарії, в першу чергу - Прату. Програми каналу висвітлюють місцеві проблеми, носять інформаційно-розважальний характер, втім – інтерпретація в них міжнародних подій відповідає поглядам влади Бізонії.

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

ДРУГИЙ ЕТАП

2-1

Спортивний клуб з Прату бере участь у відкритому чемпіонаті Бізонії. Причина – невисокий рівень розвитку спортивного сектору та конкурентності на спортивних змаганнях в Сітарії, попри високу популярність цього виду спорту.

2-2

Правоохоронні органи з Прату активно співпрацюють з бізонськими колегами в рамках транскордонного партнерства. Проводяться спільні операції щодо боротьби з контрабандою та організованою злочинністю. Пратські правоохоронці за свою діяльність отримують державні нагороди Бізонії, підтримують дружні зв'язки з колегами

2-3

Бізнесмени з Бізонії інвестують значні кошти в економіку Прату, приймаючи участь в процесах приватизації ключових індустріальних об'єктів на території регіону. Вони здобувають контроль над частиною промислового потенціалу регіону, створюючи нові робочі місця, розширюючи виробництво тощо.

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

ТРЕТІЙ ЕТАП

3-1

В Праті відбувається катастрофа техногенного характеру. Бізонія надає допомогу в ліквідації її наслідків, направляючи контингент рятувальників та експертів. Також вона надає гуманітарну допомогу родинам постраждалих жителів Прату, здійснює за власний кошт лікування поранених на своїй території.

3-2

В Праті місцеві активісти створюють громадські осередки, які виступають за поглиблення всебічного партнерства з Бізонією та переорієнтацію на неї зовнішньої політики Сітарії. На їхніх заходах обговорюються перспективні позитивні наслідки від інтеграції двох держав.

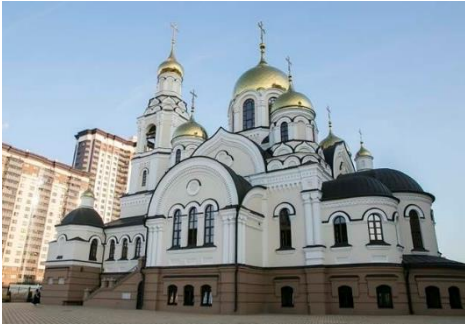
3-3

Інвестори з Бізонії в якості подарунку місту за власні кошти будують в столиці Прату сучасний культурний центр, покликаний пропагувати «м'яку силу» власної країни. В ньому організуються перманентні концертні заходи популярних виконавців та діячів з Бізонії. Також проводяться збори та конференції пратських активістів, що виступають за поглиблення кооперації з Бізонією.

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

ЧЕТВЕРТИЙ ЕТАП

4-1

Меценати з Бізонії за власні кошти будують в Праті храм бізонської релігії, яка користується популярністю в даному регіоні. На його відкриття приїжджає верховний священнослужитель з Бізонії.

4-2

Провідні вищі освітні заклади Бізонії відкривають спеціальну магістерську програму для студентів з Сітарії. В її рамках запроваджені регулярні студентські обміни та видача подвійних дипломів. Основна увага надається студентам з Прату, за якими закріплюються фіксовані місця в межах програми обміну.

4-3

В Праті, навколо популярної місцевої спортивної команди, що грає в бізонському чемпіонаті, створюється рух ультрас. В їхньому середовищі пропагується ідея підтримки дружніх відносин з Бізонією, поглиблення міждержавної кооперації та переорієнтації на сусіда сітарської зовнішньої політики.

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

П'ЯТИЙ ЕТАП

5-1

В рамках святкування Дня Пам'яті загиблих у минулих війнах (спільні історичні події для Сітарії та Бізонії) на території Прату відбуваються церемонії та публічні заходи за участю представників двох держав. При цьому представники Бізонії прощовхують власну інтерпретацію цих історичних подій, яку офіційно не розділяє влада Сітарії.

5-2

В Праті відбуваються мирні демонстрації місцевих жителів, спрямовані проти актуального зовнішньополітичного курсу Сітарії (курс на членство/вже набуто членство у військово-політичному союзі, який розглядається Бізонією як геополітичний опонент). На заходах паралельно просувається ідея поглиблення співпраці з Бізонією.

Протести інспіровані агентами впливу останньої.

5-3

На чергових виборах до місцевих органів влади в Праті перемагає популярська політична сила, яка сформована місцевою елітою та в зовнішній політиці орієнтується на поглиблення політичних, економічних та культурних зв'язків з Бізонією.

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

ШОСТИЙ ЕТАП

6-1

що відповідають інтерпретації Бізонії.

Нова місцева влада Прату реалізовує політичний курс на регіоналізацію. В його рамках місцеві ЗВО – формально користуючись власною автономією – вводять викладання на бізонській мові. Проводяться наукові конференції та масові заходи за підтримки місцевої влади, на яких презентується бачення історичних подій та цінностей суспільства,

6-2

За сприяння місцевої влади Прату, Бізонія підписує крупні контракти з провідними заводами регіону. Вони запроваджують пільгові умови для експорту пратської продукції на бізонську територію, таким чином сприяючи вливанню коштів в економіку регіону, підвищуючи рівень добробуту населення – але й паралельно збільшуючи економічну залежність Прату від країни-сусіда.

6-3

Місцева влада Прату за рахунок використання фінансових інструментів та адміністративного тиску встановлює контроль над ЗМІ регіону, які перетворюються на рупор пропаганди її ідей та висвітлюють події (як внутрішньополітичного, так і міжнародного характеру), виходячи з інтерпретації влади Бізонії.

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

СЬОМИЙ ЕТАП

7-1

Популістська партія, що контролює місцеву владу в Праті, розпочинає широку кампанію, спрямовану на здобуття широкої автономії для регіону та надання особливих прав його мешканцям. В регіоні проводяться масові акції на підтримку цієї ідеї. Є свідчення, що в них беруть участь громадяни Бізонії, спеціально завезені в регіон.

7-2

В соціальних мережах поширюються чутки про загострення політичного конфлікту в Праті та готовність центральної влади Сітарії застосувати силу проти опонентів; створюються об'єднання для координації протестної діяльності жителів регіону, лунають заклики щодо мобілізації сил на підтримку ідеї автономії.

7-3

Місцева влада Прату організовує засідання з метою вирішення ситуації та планування подальших дій. На нього запрошують представника протестувальників, який висловлює радикальну сепаратистську позицію. Він вимагає порушення суверенітету Сітарії та приєднання Прату до Бізонії.

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

ВОСЬМИЙ ЕТАП

8-1

ЗМІ Бізонії повідомляють про загострення ситуації в Праті - напади на активістів-протестувальників (в тому числі – побиття їхнього лідера представниками правоохоронних органів) та утиски з боку центральної влади Сітарії. Інформація широко розповсюджується, в тому числі – на території Прату.

8-2

Розлючені протестувальники (повідомляється, що серед них є не лише місцеві мешканці, але й громадяни Бізонії) захоплюють приміщення органів місцевої влади, правоохоронних органів та телебачення в Праті. В їхньому розпорядженні опиняється легка стрілецька зброя, яка зберігалася в цих установах.

8-3

Мер центрального міста Прату легалізує діяльність протестувальників – він заявляє, що вони не несуть загрози, натомість забезпечують громадський спокій в регіоні. Також він закликає місцевих правоохоронців надавати їм всіляку підтримку.

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

ДЕВ'ЯТИЙ ЕТАП

9-1

В Праті створюються незаконні збройні формування, які беруть на себе функції правоохоронних органів. Вони в тому числі використовують символіку, традиційну для Бізонії; в їхні лави вступають бізонські громадяни, які приїжджають в регіон. Мета їхньої діяльності – добитися приєднання Прату до Бізонії.

9-2

ЗМІ Бізонії проводять активну інформаційну кампанію з підтримки сепаратизму в Праті, обґрунтовуючи «історичну справедливість» такого рішення та закликаючи світову спільноту його прийняти. Паралельно розповсюджується негативна пропаганда щодо діяльності центральної влади Сітарії, яка звинувачується в утисках прав місцевих мешканців.

9-3

В Праті проводиться референдум щодо виходу зі складу Сітарії та приєднання до Бізонії. Він проводиться під наглядом незаконних збройних формувань, всупереч законодавчим нормам. За результатами референдуму проголошується незалежність регіону. Висувається звернення до влади Бізонії з проханням включити регіон до складу цієї держави

КОМАНДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ТА ВИСТАВЛЕННЯ ОЦІНОК

РЕЗУЛЬТАТИ ГРИ

До 60 балів – Центральна влада Сітарії не проявила інтересу до проблеми – і в результаті Бізонія мирним шляхом анексує Прат. Це стає сигналом для інших регіонів держави. Помічаючи слабкість центральної влади, вони розпочинають сепаратистські процеси на власній території. Існує пряма загроза розпаду Сітарії.

61-74 бали – Бізонія захоплює Прат завдяки застосуванню гібридного інструментарію через недостатню увагу до проблеми з боку центральної влади Сітарії. Народ Сітарії незадоволений втратою частини території держави – це спричиняє глибоку політичну кризу, яка загрожує поваленням чинного уряду.

75-84 бали – Сітарія змогла захистити свої інтереси в регіоні. Ймовірно, на неї очікують подальші суперечки з Бізонією, але вона може розраховувати на широку міжнародну підтримку – адже змогла підтвердити свою репутації демократичної держави

85-99 балів – Сітарії тимчасово вдалося захистити національні інтереси в Праті завдяки жорсткій реакції на події. Втім, загроза з боку Бізонії залишається актуальною, і може перерости у військовий конфлікт. При цьому Сітарії не слід розраховувати на широку підтримку союзники – відхилення від демократичних норм зруйнувало репутацію держави.

100 і більше балів – Сітарія своєю радикальною реакцією спровокувала Бізонію на військове вторгнення, в результаті якого територія держави окупована. Ніхто не підтримав Сітарію на міжнародній арені – адже її жорстка політика в Праті дозволила владі Бізонії виправдати свої дії.